

Kérdések a Laibach csoportnak

(A Rockerilla magazin nyomán)

A szocializmusban a szubjektum és a felépítmény közötti szakadék elég nagynek bizonyult a szkepticizmus számára; a kapitalizmusban ez a szakadék eltűnik, ugyanis a szubjektumot és a felépítményt brutálisan egymásba olvasztják. A felépítmény, igen körültekintően, e brutalitást elrejtésére szolgáló érzéseket állít elő. Ezért a szentimentalizmus a *Kapital* győzelmében a brutalitást leplező szuperstruktúra szerepét játssza, és fölszámolja a szakadékot a szubjektum és önmaga között.

Hősiesség, Hierarchia, Impérium: az Aranykor szellemének három alapvető értéke. Milyen fontosságot tulajdonítotok ezen alapelveknek?

Laibach: Egy technobürokratikus korban semmilyenet. Ezek az egyszer volt értékek pragmatikus, mindennapi elvekké alakultak át bármiféle metafizikai jelentés nélkül. A Hierarchia a modern társadalom (alapját gazdasági szabályok és a *Kapital* diktátumai adják) alapelve, benne a megacégek és a nemzetközi vállalatok örökké növekvő *Impériumai*. A *Hősiesség* pedig csak a privilegizáltak privilégiuma.

Egy mondás szerint a háború a világ egészséges állapota. Van ebben valami igazság?

Laibach: Egészséges a gazdagoknak és halálos kórság a szegényeknek. A háború a kesztyűt levett kapitalizmus.

Lehetséges a szimbólumok művészetéről beszélni az esetetekben?

Laibach: A szimbólumok nem műalkotások; élő vagy holt dolgok, a művészet csupán új értelmet adhat nekik. Amennyiben egy szimbólum élő anyag, olyan dolog kifejeződése, amely semmi egyéb módon nem jellemezhető. Egy szimbólum akkor élő, ha jelentéssel terhes. A mi munkánk tiszta, makulátlan, mert a mi szimbólumaink terhesek, ám nem hordoznak magukban jelentést.

Megállja a helyét az a kijelentés, hogy az NSK olyan kulturális közösség, amelyikben a művészet úgy viszonyul a politikához, mint a gondolat a tethez?

Laibach: Ahhoz nem vagyunk elég korrektek politikailag, hogy bárki véleményét korrigáljuk. Mi csak abban segíthetünk, hogy válaszokat adhass saját kérdéseidre.

Mennyire fontos a tradíció a munkátokban és az életetekben?

Laibach: Az experimentáció szintjén egyformán.

Mi a zene igazi funkciója az NSK intézményben?

Laibach: A zene rendet teremt a káoszból, a ritmus egyirányúságot hoz a széttartásba, a melódia kontinuitást az összefüggéstelenségbe, a harmónia pedig kompatibilitást az inkongruenciába. A zene az *Intézmény* törvénye.

Milyen kritériumok működtek a NATO cím kiválasztásakor?

Laibach: Ez könnyű: TATI –TITO – TOTO – NATO.

Mi a Kapital üzenete?

Laibach: A *Kapital* egy halott mű, amelyik csak vámpirizmus útján maradhatna életben: ha egy élő mű vérért szívná. Minél több vért szív, annál élettelibb.

Domokos Tamás fordítása